

Integrale wijkaanpak sleutel tot oplossing leefbaarheidsproblematiek

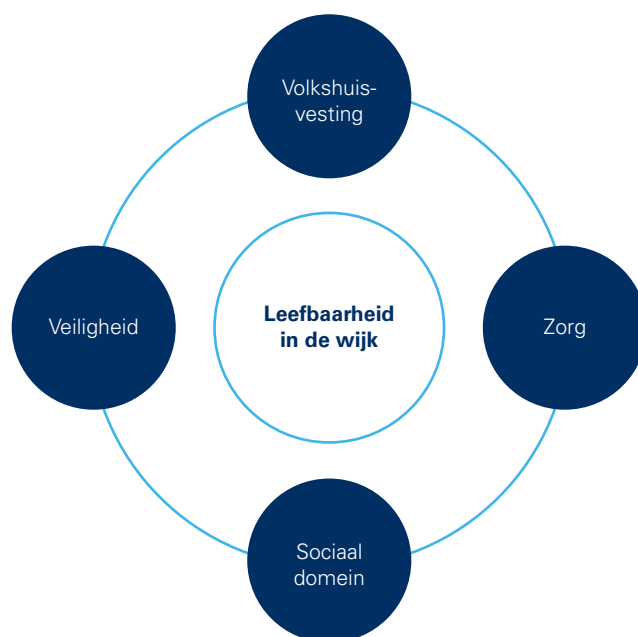
Informatie

Momenteel neemt de leefbaarheid in kwetsbare wijken af. Dit komt mede doordat volkshuisvesting door rijksbeleid steeds meer gericht is op kwetsbare groepen, waardoor woningcorporaties het accent verleggen naar hun kerntaken. Decentralisatie van de zorg leidt daarnaast tot bezuinigingen in deze sector en extramuralisering zorgt voor grote druk op de goedkopere woningvoorraad¹). Deze ontwikkelingen resulteren in een afname van de zelf- en samenredzaamheid, toename van overlast en onveiligheid, problemen op het gebied van participatie (werkloosheid), gezondheid (fysiek en mentaal) en rond schulden of verslaving. Dit raakt vooral zwakke buurten, waar de leefbaarheid al onder druk staat.

De oplossing voor de leefbaarheidsproblematiek wordt in rijksbeleid gezocht door bewoners van verschillende sociale groepen te mixen²). In de praktijk leidt dit echter tot verplaatsing van het probleem. Sterker nog, de afgelopen jaren is de problematiek zelfs verzaamd en neemt de sociale zorg (in de wijk) af³). Berenschot vindt dat daar verandering in moet komen.

Actieve regie

Het verbeteren van de leefbaarheid in de meest kwetsbare wijken in Nederlands is één van de belangrijkste maatschappelijke opgaven van de komende jaren. Om dit doel te bereiken, is actieve regie en gecoördineerde sturing vanuit verschillende partijen nodig. Zo werkt Utrecht Overvecht nu al met de aanpak 'Samen voor Overvecht', waarin veel wijkgerichte initiatieven worden uitgevoerd.

1) Infactresearch & Circusvis in opdracht van Aedes (2020). [Veerkracht in het corporatiebezit.](#)

2) NOS (2020). [Minister wil betere mix van bewoners in achterstandswijken.](#)

3) Trouw (2020). [Arm en rijk mengen lost problemen in achterstandswijken juist niet op.](#)

Groot aantal actoren

Omdat de wijkproblematiek over sectorgrenzen heen gaat, zijn maatregelen vanuit één sector niet effectief. Tegelijkertijd is een groot aantal actoren betrokken bij de problematiek in kwetsbare wijken. Al deze actoren kijken vanuit een andere invalshoek naar kwetsbare wijken, vaak vanuit hun eigen doelstellingen, ideeën, ambities of belangen. Zo zijn woningcorporaties verantwoordelijk voor de volkshuisvesting, waardoor zij oplossingsrichtingen vaak zullen zoeken in het verbeteren van de woningvoorraad of het aantrekken van minder kwetsbare bewoners. Zorginstellingen daarentegen zullen meer focussen op maatregelen die gericht zijn op de zorg van de meest kwetsbare groepen in de wijk. En de politie zal voornamelijk proberen de veiligheid te verbeteren en criminaliteit te verminderen.

Spelers actief in de wijk

Gezamenlijke ambities

De complexe problematiek en het grote aantal actoren maakt het noodzakelijke gezamenlijk een integrale wijkaanpak te ontwikkelen, met heldere doelen op korte, middellange en lange termijn, vertaald naar heldere prestatieafspraken. Hierin worden alle aspecten van de wijkproblematiek meegenomen en kunnen alle betrokkenen vanaf het begin van het proces aanhaken.

Het organiseren van een integrale wijkaanpak is echter niet eenvoudig. Kennis van de relevante domeinen en expertise van betrokken actoren moeten bij elkaar gebracht worden. Daarnaast is het van belang om met alle actoren in de wijk gezamenlijke ambities te formuleren. Ten slotte moeten ook bewoners in dit proces een stem hebben. Zo worden zij mede-eigenaar en ontwikkelaar van de integrale aanpak van hun eigen wijk.

Gerichte ondersteuning

Om de leefbaarheid in de meest kwetsbare wijken in Nederland te verbeteren, biedt Berenschot betrokken actoren de volgende ondersteuning:

Landelijk raamwerk voor de wijkaanpak

Op basis van onze brede kennis en ervaring in de relevante domeinen kunnen wij de belemmeringen en kansen rond de wijkproblematiek op landelijk niveau in kaart brengen. Zo kunnen we - bijvoorbeeld in samenwerking met het Rijk en/of Aedes - een raamwerk ontwikkelen voor een integrale wijkaanpak. Gemeenten kunnen een dergelijk raamwerk gebruiken als kader voor het ontwikkelen van lokale op maat gemaakte wijkaanpakken.

Integrale wijkaanpak

Berenschot beschikt over de inhoudelijke kennis en ervaring op het gebied van volkshuisvesting, zorg, sociaal domein en veiligheid om actoren te ondersteunen bij het ontwikkelen van een integrale wijkaanpak. Daarbij maken we ook gebruik van onze procesvaardigheden om duurzame samenwerkingen op te bouwen en brengen we expertise in op het gebied van bewonersparticipatie, datascience en onderzoek. Wij brengen de relevante actoren in een wijk bij elkaar, ontwikkelen samen met hen een integrale wijkaanpak en waarborgen zo de samenwerking en daarmee de uitvoering van de wijkaanpak op langere termijn.

Integrale samenwerking

Als er een integrale aanpak is ontwikkeld, staan actoren voor nieuwe vragen. Hoe voer je deze aanpak ook daadwerkelijk uit? Hoe borg je de integrale manier van werken bij de betrokken organisaties? Hoe zorg je dat de integrale samenwerking goed blijft verlopen? En hoe richt je dit proces - ondanks de verschillen in werken en denken - op een goede manier in? Berenschot heeft veel ervaring met het ondersteunen van publieke en private partijen bij dit soort governance- en organisatievraagstukken.

Financieel arrangement

Kenmerkend bij een integrale wijkaanpak is dat de baten en lasten voor verschillende partijen vallen. Mogelijk moeten woningcorporaties investeringen doen waar de gemeente of zorgverleners de vruchten van plukken. Het toevoegen van meerdere actoren maakt de verdeling van kosten en baten nog ingewikkelder. Maar net als in iedere andere relatie is het belangrijk om over de financiën te spreken voordat men samen in zee gaat. Denk aan een financieel verdelingsarrangement met een stelselverantwoordelijke, zoals bij de Participatiewet. Mogelijk past een lokale invulling volgens algemene richtlijnen beter.

Bij het zoeken naar een acceptabele verdeling staat voorop dat het uiteindelijk gaat over het verbeteren van de levens van burgers en gezinnen. De financiële punten moeten uiteraard goed behandeld worden, maar het doel blijft welzijn voor een kwetsbare groep die nu vergeten wordt.

Meer weten?

Bent u benieuwd naar de mogelijkheden van een wijkgerichte aanpak? Neem dan contact op met een van onze adviseurs. Zij vertellen u hier graag meer over.

Josse van Sleuwen

Consultant Wonen en Leefomgeving
06 - 15 62 47 61
j.vansleuwen@berenschot.nl

Vincent van der Vlies

Managing consultant Veiligheid
06 - 55 36 48 31
v.vandervlies@berenschot.nl

Roeleke Vunderink

Senior managing consultant
Openbaar Bestuur
06- 53 73 53 03
r.vunderink@berenschot.nl

Bob Kersten

Consultant Sociaal Domein
06- 50 25 42 74
b.kersten@berenschot.nl

Michael Wessels

Consultant Data Science &
Digitale Innovatie
+31623195753
m.wessels@berenschot.nl

Berenschot Groep B.V.

Europalaan 40, 3526 KS Utrecht
Postbus 8039, 3503 RA Utrecht
030 2 916 916
www.berenschot.nl
 /berenschot

Berenschot is een onafhankelijk organisatieadviesbureau met 350 medewerkers wereldwijd. Al 80 jaar verrassen wij onze opdrachtgevers in de publieke sector en het bedrijfsleven met slimme en nieuwe inzichten. We verwerven ze en maken ze toepasbaar. Dit door innovatie te koppelen aan creativiteit. Steeds opnieuw. Klanten kiezen voor Berenschot omdat onze adviezen hen op een voorsprong zetten. Ons bureau zit vol inspirerende en eigenwijze individuen die allen dezelfde passie delen: organiseren. Ingewikkelde vraagstukken omzetten in werkbare constructies. Door ons brede werkerterrein en onze brede expertise kunnen opdrachtgevers ons inschakelen voor uiteenlopende opdrachten. En zijn we in staat om met multidisciplinaire teams alle aspecten van een vraagstuk aan te pakken.